

UZASADNIENIE

B. J. została oskarżona o to, że w okresie od 15 lipca 2009 r. do 8 marca 2011 r. w D. woj. (...) uporczywie naruszała prawa pracownika w ten sposób, że wykonując czynności w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych oraz będąc osobą uprawnioną do wystawiania zaświadczenia o wysokości zarobków (...) uporczywie odmawiała wystawiania zaświadczenia o wysokości zarobków (...) za lata 1974-1979 uprawnionemu byłemu pracownikowi zakładu (...) S.A. w D. A. K.,

tj. o czyn z art. 218 § 1 kk.

Sąd Rejonowy w Opocznie wyrokiem z dnia 13 września 2013 roku, wydanym w sprawie II K 651/12, oskarżoną B. J. uznał za winną popełnienia zarzucanego jej w akcie oskarżenia czynu z tym, że przyjął, iż zachowaniem swoim wyczerpała ona znamiona przestępstwa określonego w art. 218 § 1a k.k. i za tak przypisany czyn na mocy art. 218 § 1a k.k. wymierzył jej karę grzywny w wysokości 50 stawek dziennych, określając wysokość jednej stawki na kwotę 20 złotych.

Zasądził od oskarżonej na rzecz oskarżyciela posiłkowego A. K. z tytułu poniesionych przez niego w sprawie kosztów 2.066,40 złotych. Obciążył ją także kosztami procesu w sprawie w kwocie 148 złotych i opłatą w kwocie 100 złotych.

Powyższy wyrok zaskarżyła w całości apelacją oskarżona B. J., podnosząc zarzuty szczegółowo wymienione w uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 17 lutego 2014 roku w sprawie sygn. K IV 10/14 (k 481-487).

Wyrokiem z dnia 17 lutego 2014 r. w sprawie o sygnaturze akt IV Ka 10/14 Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim uchylił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w Opocznie z dnia 13 września 2013 r. w sprawie sygn. II K 651/12 w stosunku do oskarżonej B. J. i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Opocznie.

Po przeprowadzeniu postępowania, **wyrokiem z dnia 30 października 2015 r. w sprawie o sygnaturze akt II K 130/14** Sąd Rejonowy w Opocznie uniewinnił oskarżoną B. J. od popełnienia zarzucanego jej czynu a kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

Apelację od powyższego wyroku wniósł Prokurator Rejonowy w Opocznie oraz pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego A. K..

Apelacja Prokuratora Rejonowego w Opocznie wywiedziona z treści art. 427 § 2 kpk i art. 438 pkt 3 kpk zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, polegający na błędnym uznaniu, że B. J. pełniąc w (...) S.A. w D. funkcję Kierownika Wydziału Spraw Pracowniczych nie miała wiedzy w okresie czasu od 15 lipca 2009 roku do 08 marca 2011 roku, że na terenie zakładu znajdują się listy płac z lat 1974 – 1979, podczas gdy materiał dowodowy zebrany w sprawie, a w szczególności zeznania świadków wskazują, że oskarżona miała świadomość istnienia dokumentacji za lata 1974 – 1979 już w lipcu 2009 r. a odmowa wystawiania zaświadczeń dla A. K. cechowała się uporczywością i złośliwością.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Opocznie.

Apelacja pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego A. K. wywiedziona z treści art. 438 pkt 3 kpk zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia poprzez ustalenie iż:

- oskarżona B. J. nie miała świadomości, że w okresie lipiec-marzec 2011 r., w archiwum zakładowym znajdują się listy płac z lat 1974-1979, w sytuacji gdy z materiału dowodowego zebranego w niniejszej sprawie wynika iż posiadała wiedzę o istnieniu w/w dokumentacji,

- pisma z dnia 16.11.2010r. oraz z 5.01.2011 r. A. K. o wydanie zaświadczenia (...) nie trafiły do rąk oskarżonego w sytuacji gdy z zeznań świadka D. wynika iż wszystkie pisma o wydanie zaświadczenia (...) kierował do oskarżonej.

W konkluzji skarżący wniósł o uchYLENIE ZASKARŻONEGO WYROKU I PRZEKAZANIE SPRAWY SĄDOWI I INSTANCJI DO PONOWNEGO ROZPOZNANIA.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 19 kwietnia 2016 roku Sędzia sprawozdawca złożył ustne sprawozdanie stosownie do art. 453 § 1 k.p.k. i ujawnił akta spraw:

- Sądu Rejonowego w Opocznie o sygn. akt: IV P 102/09, IV P 26/10, IV P 4/10, IV P 17/10, IV P 8/11, IV P 57/11, IV P 24/11;

- Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim sygn. akt V U 1829/08 oraz ujawnił wniosek oskarżonej o przyznanie zwrotu kosztów procesu oraz postanowienie Sądu Rejonowego w Opocznie z dnia 09.11.2016 roku (k.809) oraz zażalenie oskarżonej na postanowienie z k. 860 – 864.

Przewodniczący odczytał zeznania A. D. zawarte w ujawnionych aktach sprawy IV P 26/10 z k. 88 *verte* od słów: „pismo skierowałem do głównej księgowej...”, do słów : „... ja sporządziłem pismo, żeby związki zawodowe wiedziały, jakie dokumenty istnieją”.

Oskarżona B. J. oświadczyła: nigdy od pana D. pisma z 14.04.2009 roku nie otrzymałam. W archiwum byłam w lipcu i sierpniu 2009 roku, ale była w zupełnie innej sprawie, typowo kadrowej, ponieważ B. P. (1) od 01.07.2009 roku został oddelegowany do pracy w archiwum i ponieważ był obowiązkiem poddania się przez niego badaniom lekarskim czego nie chciał dokonać, musiała zainterweniować i poszła do archiwum, bo on tam był żeby wręczyć mu skierowanie na badania do Wojewódzkiego Ośrodka Medycyny Pracy w Ł.. Była w zupełnie innych pomieszczeniach i nie było to pomieszczenie, gdzie później się te listy płac znajdowały. Dodała, że A. D. był złym pracownikiem i nie przykładał się do pracy, był skierowany do całkowitego zwolnienia z pracy, ale chronił go immunitet radnego gminy. Był do mnie, jako do kadrowej nastawiony negatywnie, nie chciał wykonywać jakichkolwiek poleceń. Nie jest prawdą, aby wszystkie wnioski pracowników o wydanie pism (...) były kierowane do mnie. Przecież sprawy na przestrzeni 2010 roku prowadziła również Kancelaria z K., ona reprezentowała spółkę przed Sądem Pracy w O.. Z pewnością wszystkie pisma o wydanie druku (...) były kierowane do przede wszystkim do prezesa świadka D..

Wobec braku wniosków w przedmiocie uzupełnienia przewodu sądowego, Przewodniczący zamknął przewód sądowy i udzielił głosu stronom zgodnie z art. 453 § 3 kpk.

Prokurator popierał skargę apelacyjną wniesioną przez Prokuratora Rejonowego w Opocznie i wnioski w niej zawarte oraz popierał apelację pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego.

Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego popierał apelację złożoną przez adwokata J. K. i wnioski w niej zawarte.

Oskarżona B. J. wносиła o utrzymanie zaskarżonego wyroku w mocy i wniosła o nieuwzględnienie skarg apelacyjnych złożonych zarówno przez Prokuratora Rejonowego w Opocznie, jak i przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego. Oświadczyła, że istnieje jakieś pokrewieństwo między panem J. W., który w przedmiotowej sprawie składał zeznania, jako świadek a główną księgową w tych czasach w spółce panią W., która miała otrzymać pismo pana D. z dnia 14.04.2009 roku jest to pokrewieństwo prawdopodobnie przez jej męża. Podnosi, iż pan D. zrobił z archiwum salę narad, kogo chciał to tam wpuszczał, nawet całkowicie postronne osoby.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacje Prokuratora Rejonowego w Opocznie i pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego A. K. są zasadne w takim stopniu, że w wyniku ich uwzględnienia należało zaskarżony wyrok uchylić i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Opocznie. Sąd Okręgowy ograniczył się jedynie do wskazania uchybień, które spowodowały ponowną konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Przechodząc do kwestii szczegółowych wskazać należy, że Sąd I instancji nie wykonał wytycznych Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim zawartych w pisemnym uzasadnieniu wyroku z dnia 17 lutego 2014 r. w sprawie IV Ka 10/14 (k- 481-492) oraz dopuścił się obrazy przepisów prawa procesowego przy ocenie zeznań świadków B. P. (2), A. D., J. D., wyjaśnień oskarżonej B. J., dokumentów z przeprowadzonej kontroli Archiwum Państwowego, odpowiedzi Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 16 czerwca 2015 r. (k- 775) i 24 maja 2015 r. (k- 776), która miała wpływ na treść zaskarżonego wyroku, w zakresie ustaleń faktycznych dotyczących świadomości oskarżonej odnośnie istnienia w archiwum zakładowym dokumentacji płacowej za lata 1974- 1979 i wniosków A. K. z dnia 16 listopada 2010 r. i 05 stycznia 2011 r.

Mimo załączenia akt spraw Sądu Rejonowego w Opocznie sygn.: IV P 102/09, IV P 26/10, IV P 4/10, IV P 17/10, IV P 8/11, IV P 57/11, IV P 24/11 i Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim o sygn. V K 1829/08, Sąd I instancji nie rozważył znajdujących się w w/w aktach spraw dowodów, niezbędnych do wyjaśnienia istotnych okoliczności przedmiotowej sprawy, szczegółowo wymienionych w pisemnym uzasadnieniu wyroku z dnia 17 lutego 2014 r. w sprawie IV Ka 10/14. Chodzi tu oczywiście o odczytane na rozprawie apelacyjnej w dniu 11 kwietnia 2016 r. zeznania świadka A. D., zawarte w ujawnionych aktach sprawy IV P 26/10 Sądu Rejonowego w Opocznie na k. 88, a dotyczące świadomości oskarżonej B. J. odnośnie istnienia w zakładowym archiwum dokumentacji płacowej za lata 1974-1979 już około 15 sierpnia 2009 r. To zaś poczytać należy jako rażącą obrazę przepisów prawa procesowego, która miała istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku co do ustaleń faktycznych we wskazanym powyżej zakresie, jak również w odniesieniu do oceny zeznań świadka B. P. (1). Obrazą jakiej dopuścił się Sąd I instancji jest tym bardziej rażąca, że w/w zeznania świadka A. D. korespondują z treścią pierwszych zeznań świadka B. P. (1), gdzie wskazał, że „oskarżona była w archiwum w lipcu lub sierpniu 2009 r.” (k- 39v), a wezwany do sprecyzowania daty wizyty B. J. w zakładowym archiwum świadek B. P. (1) powołał się na swoje pierwsze zeznania, w których najlepiej pamiętał i które najlepiej precyzują miesiąc i okoliczności tej wizyty. Zatem okoliczności szczegółowo przywołane przez Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku na k. 827v- 828 nie uprawniały go do uznania, iż zeznania świadka B. P. (1) z uwagi na konflikt z oskarżoną nie zasługują na przymiot wiarygodności. Nadto podkreślić należy, że błędna jest ocena Sądu I instancji jakoby „brak było innych obiektywnych dowodów na to, że oskarżona widziała wówczas dokumenty z lat 1974-1979”. Bowiem Sąd I instancji nie dostrzegł, że w sporządzonym raporcie z 2009 r. – po przeprowadzonej kontroli z Archiwum Państwowego – brak jest informacji, aby w archiwum zakładowym brakowało dokumentacji z lat 1974-1979 albo że została ona zniszczona.

Do podobnego wniosku i przekonania wiodą również depozycje świadków którzy z ramienia związków zawodowych (po zapoznaniu się z pismem A. D. z dnia 14.04.2009 r. i sprawdzeniu, że listy płac pracowników za lata 1974-2002 znajdują się w archiwum zakładowym) interweniowali u Prezesa Zarządu (...) S.A. w sprawie dokumentacji płacowej we wrześniu i październiku 2009 roku, oraz analizowana już w uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego z dnia 17 lutego 2014 r. w sprawie sygn. IV Ka 10/15 notatka urzędowa z k. 98 i pismo do świadka B. P. (1) z k. 99.

Podkreślić należy również zarzut podniesiony przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego, iż uznane za wiarygodne zeznania świadka J. D. nie uprawniały Sądu I instancji do ustalenia, że pisma A. K. z dnia 16.11.2010 r. oraz z 05.01.2011 r. o wydanie zaświadczenia (...) nigdy nie trafiły do oskarżonej, albowiem z lektury zeznań w/w świadka jednoznacznie wynika, że wszystkie pisma dotyczące wydania zaświadczeń na drukach (...) były przez niego kierowane do oskarżonego B. J. (k- 751-752). A zatem ustalenia dotyczące przedmiotowych pism, oparte wyłącznie na wyjaśnieniach oskarżonej pozostają w sprzeczności z uznanymi za wiarygodne zeznaniami świadka J. D. i są dowolne.

Wreszcie Sąd I instancji nie dokonał oceny odpowiedzi ZUS – Departament Świadczeń Emerytalno-Rentowych z dnia 16.06.2015 roku z k. 775, z której jednoznacznie wynika, że nie ma podstaw do wystawienia zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu tylko w przypadku braku jakiegokolwiek dokumentacji, która w świetle w/w zasad może

potwierdzić wynagrodzenia wypłacane ubezpieczonemu. Jednakże w takiej sytuacji płatnik składek powinien udzielić pisemnej informacji na temat braku tej dokumentacji. Zatem w latach 2009 -2011 nie było odmiennej interpretacji przepisów art. 125a jak również art. 125 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, na którą powoływała się oskarżona w złożonych wyjaśnieniach dotyczących zwolnienia zakładu z obowiązku wydania zaświadczenia (...) w sytuacji niekompletności dokumentacji.

Zważyć należy także, że oskarżona B. J., mimo iż już od sierpnia 2009 r. miała świadomość istnienia w archiwum zakładowym stosownej dokumentacji płacowej za lata 1974-1979, to (zgodnie z zarzutem podniesionym w skardze apelacyjnej Prokuratora) nie podjęła żadnych działań mających na celu zweryfikowanie wniosków pochodzących od oskarżyciela posiłkowego A. K. w okresie od 10.11.2009 r. do 05.01.2011 r. pod kątem kompletności wymaganej dokumentacji i udzieliła odpowiedzi na pismo z dnia 10.11.2009 r., odpowiedzi nie spełniającej wymagań określonych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w analizowanej powyżej odpowiedzi z dnia 16.06.2015 r. (k- 775). Takie zachowanie oskarżonej (czy też w istocie jego brak) jawi się jako o tyle istotne, że z pisma ZUS z dnia 24.06.2015 r. (k – 776) jasno wynika, że zarobki z okresu 1974-1979 wykazane na druku (...) na dzień uzyskania prawa do emerytury wpłynęłyby na wyliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru, a następnie na ustalenie podstawy wymiaru, która wpływa na obliczenie wysokości emerytury.

Powyższe rozważania prowadzą do wniosku, że zaskarżony w sprawie wyrok zapadł z obrazą przepisów prawa procesowego, która miała istotne znaczenie dla treści merytorycznego rozstrzygnięcia w sprawie. Suma nieprawidłowości jakich dopuścił się Sąd meriti tworzą jakość, która powoduje, że zaskarżony wyrok można tylko uchylić i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Opocznie. Tym bardziej, że sporządzone uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie odpowiada wymaganiom określonym w art. 424 § 1 kpk. Wobec zaistnienia wyżej omówionych uchybień oraz treści art. 454 kpk, skutkujących koniecznością uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, ustosunkowanie się do wszystkich podniesionych w apelacji zarzutów uznać należy za przedwczesne. Wymieniony w art. 437 § 2 kpk zdanie drugie przepis art. 454 kpk odnosi się do tzw. reguł ne peius, których skutkiem jest konieczność uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, pomimo stwierdzenia zasadności apelacji wniesionych na niekorzyść oskarżonej. Sąd odwoławczy nie może bowiem skazać po raz pierwszy w drugiej instancji. Reguła ta nie dopuszcza także orzekania na niekorzyść oskarżonej niezależnie od tego, czy miałyby się ono opierać na nowych dowodach, czy na nowych ustaleniach faktycznych odmiennych od poczynionych przez sąd pierwszej instancji, czy też na dotychczasowych dowodach i niezmiennych ustaleniach faktycznych. Sąd odwoławczy może orzec surowszą karę pozbawienia wolności tylko wtedy, gdy nie zmienia jakichkolwiek ustaleń faktycznych stanowiących podstawę wyroku, w tym również ustaleń co do poszerzenia katalogu okoliczności obciążających, lub zredukowania katalogu okoliczności łagodzących (wyr. SN z 11.12.2006 r., IV KK 368/06, OSNwSK 2006, Nr 1, s. 2405). W przedmiotowej sprawie jak już wskazano Sąd meriti nie wykonał wytycznych Sądu Okręgowego zawartych szczegółowo w uzasadnieniu wyroku sygn. IV Ka 10/14, nie rozważył wszystkich dowodów zebranych w sprawie w szczególności załączonych akt. Mając powyższe na względzie, Sąd Okręgowy na podstawie art. 437 § 2 kpk, art. 438 pkt 2 i 3 kpk i art. 454 kpk uchylił zaskarżony wyrok w stosunku do oskarżonej B. J. i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Opocznie.